

Feketeszárú cseresznye

Az évadnyitás második premierje

Hunyadi Sándorról ma divat fanyalogva nyilatkozni. Hogy kismester volt, hogy hajlott az olcsó megoldások, a heppiend felé, hogy drámai elavultak. Nem teljesen okatlanok ezek az ellenvetések, mert Hunyadi tényleg kismester volt. De mester volt, egyebek közt a finom lélekrajz és a franciásan világos szerkesztés mestere. S bizony izgatták őt nagy kérdések is, nemcsak az élet apróságai, mint a *Feketeszárú cseresznyében* például. Ezzel szemben is el lehet ugyan mondani, hogy a drámai csomópontok egy házassági háromszög közhelyszerű kliséjében koncentrálódnak, hogy a heppiendről itt sem mondott le, s mintha megijedne megidézett szellemeitől, egy idő után szeretné őket gyorsan visszavetetni a palackba. Szeretlő attól a bizonyos végzetes lépéstől, amelytől igazán felforrósodna a színpad, a dráma, az utolsó pillanatban mindig visszariadnak. A pisztoly, amelyet az egyik szereplő lövése emel, végül is nem sült el.

Mindez igaz, mindezt jogosan el lehet mondani. De az is igaz, hogy a *Feketeszárú cseresznye* azért mindenek ellenére dráma, méghozzá jól megírt, ökonomikusan szerkesztett, nagy tudással és tehetséggel komponált, feszült vonalvezetésű dráma, amely ráadásul olyan *nagy társadalmi és politikai problémát* intonál alakjai sorsában, mint a nemzetiségi kérdés, a hazai nemzetiségek együttélése. A dráma története itt játszódik valahol Szeged alatt, Bácskában, az első világháború utolsó pillanataiban és rögtön utána, a szerb hatalomátvétel idején, s azt mutatja be, hogyan viselkednek a közös földön együttélő emberek, szerbek és magyarok, a történelemnek ezekben a kiélezett pillanataiban.

Ha valaki esetleg aggódna amiatt, hogy Hunyadi a magyar történelemnek és a magyar sorsnak ezt az egyik alapvető problémáját nem szocialista alapról vizsgálja, meg kell nyugtatnunk, *nem jelentéktelen* az sem, amit ebben Hunyadi, a humanista polgár mond, hogy tudni illik, *nincs más út*, mint az együttélés békéje. Drámájának az a fő mondanivalója, hogy mi, ezen a földön élő népek, szerbek és magyarok, *ne hagyjuk magunkat elpusztítani a történelemtől*, mintegy „ne ugorjunk be” a történelem ravasz kelepceibe. Óvatosságnak és meggondoltságnak kell lennünk, ez úgyben. Ki tagadhatná, hogy ez bizony ma is érvényes tanulság? Itt kell élnünk és élnünk kell, békében, barátságban. Nem ezt akarjuk ma is, mi is?

Ne legyintsünk hát olyan könnyedén és fölényesen Hunyadira. Jó fró, okos ember, humanista volt. Érdekes figyelni arra, amit beszélt. A lényegére természetesen. Még akkor is, ha tényleg sok a zavaró mozzanat a dráma formájában és a mondanivaló kifejtésében.

E zavaró mozzanatok, a dráma ellentmondásossága miatt nem volt könnyű dolga a színpadra vitelben a színház együttesének. *Lendvay* Ferenc rendezése — felismerve e nehézségeket — láthatólag arra törekedett, hogy a drámát, illetve az előadást mind formailag megjelenésében, mind tartalmilag kifejtésében modernebbé, világosabbá, egyértelműbbé tegye. Más drámát természetesen nem állítha-

A *Feketeszárú cseresznye* három főszereplője: Dusan (Bicskey Károly), Főbíró (Nagy Attila) és Irina (Fogarassy Mária)

tott színpadra, s ezért a produkció több részletében *nem tudott elszakadni* a két világháború közötti magyar színház fogalmazásbeli megoldásaitól, stílusapparátusától. Jelentkezik az a kapcsolat olyan apróságokban, mint például a cigányok zavaróan tarka rongyai, és olyan nagy dolgokban is, mint Irina alakjának néhány ponton túlságosan érzelmes megfogalmazása. Ezekről függetlenül azonban a nagy pillanatokban *igazán feszültté* válik az előadás. Valódi dráma mává sűrűsödnek erővonalai, s magukkal ragadják-viszik a közönséget. Túljutva az évadnyitás három premierjén, láttuk-tapasztaltuk, hogy ezen a premieren volt leginkább színház a színház, itt volt legsűrűbb a taps és legintenzívebb a hangulat.

A szereplők közül elsőként és vitathatatlanul a Dusan bemutató *Bicskey Károlyt* kell említenünk. Kitűnő a szerep is, tele izgalmas színészi feladatokkal, s persze egy csomó buktatóval is, de nem kevésbé kitűnő *Bicskey* összefogott, nagyerejű játéka: mindvégig drámai és — bravúrosan kerülve az olcsó hatáslehetőségeket — egységes. *Bicskey* Dusanja hiteles, meggyőző.

Rögtön ezután a jóval kisebb, szinte epizód szerepben fellépő *Szendró Ivánt* kell említenünk. A második évadját kezdő fiatal színésznek kétségkívül ez eddig a legjobb alakítása. Anyira szemléletes és karakteres, hogy már szinte megjelenésének első pillanatában felrajzolja a teljes jellemet, sőt még előrevetíti Pántónak, ennek a hitvány besúgónak későbbi sorsát is. Kissé za-

var ugyan, hogy az utolsó pillanatokban — a rendezési hibából is — tűzásokba keveredik, de ez az alakítás egészének értékén semmit sem változtat.

Érdekes, eredeti felfogású alakítás a Szegeden szintén most bemutatkozó *Nagy Attiláé*. Játéka bizonyos távolságtartásra épül: Főbírója nem engedi közel magához a világot, az életet, hogy úgy mondjuk, nem egészen szabatosan, nem tud azonosulni a világgal, az emberekkel. Szinte majdnem kivülálló. Ez a távolságtartás teljesen jogosult: a szerep lényegének megsejtése. De *Nagy Attila* konok következetességgel vitte végig az egész előadást, s ott is, ahol a dráma anyaga és szelleme megkövetelte volna a kilépést ebből a tartásból.

Jóval szimplább felfogásban láttuk — *Fogarassy Mária* alakításában — a háromszög harmadik tagjának, *Irinának*, *Dusan* feleségének alakját, aki körül a bonyodalom, *Dusan* és a Főbíró konfliktusa kialakul. Jelentkeztek ebben az alakításban a harmincas évek színházának, a vígszínházi-stílusnak lejárt kliséi is, olyan apró felkiáltások és elerőtlenedések, amelyek sehogy sem illettek az előadás stílusába.

Király Levente kamaszos Jankovicsát, *Gémes* Imre emberséges Hajdúját, *Lakky* József kedélyesködő és *Csizmadia* László snájdig huszártisztját emeljük ki a népes szereplőgárdából.

Sándor Lajos díszletei — a darab szellemének megfelelően — naturális hűségre törekedtek.

Ökrös László

Kutya a kertben

Illetve az udvaron van a jól megtermett, mindig éhes farkaskutya a *Batthyány* utca 14. számú házban, ahol a lakóknak sem éjjelük sem nappaluk a mérges eb állandó ugatása miatt. Ez az állapot az ott lakó emberek között is elmérgesítette a viszonyt.

Amiről a kutya nem tehet, sokkal inkább a gazdája, *Varga* József, aki sem kérésre sem veszekedésre nem volt eddig hajlandó megválni a „házőrzőtől”. Az állat tartásának ugyanis ez a funkció az indoka. De mit kell őrizni egy belvárosi, jól zárható nagy kapuval ellátott lakóházban? Az egy évvel ezelőtt még kedvenc kiskutya már felnőtt étel-

adagot s szabad területet szeretne, ezekhez nem igen jut hozzá, ezért mérgében ugat, ha szabadon engedik, akkor meg legyalogolja az udvar növényzetét.

Végül a kerületi tanácshoz fordultak a lakók, ahonnan kintjárt valaki s beszélt — a kutya tulajdonosával. Mással nem. S ma már mind a régi. Illetve a tulajdonos az elnéző hatósági „intézkedésen” felbátorodva már nemcsak kutyájával zaklatta a lakókat, hanem jómaga is fenyegetőzni kezdett a feljelentés miatt.

A városi tanács friss keltető rendelete világosan meghatározza, hogy „kutya tartásához a ház tulajdono-

Napirenden a cukoripar

A KGST-országok cukoripari tudományos kutatásokkal foglalkozó munkacsoportja hagyományos évi ülését az idén Budapesten tartja. A háromnapos tanácskozás kedden reggel kezdődött a Sportszállóban.

A bolgár, a csehszlovák, a lengyel, a magyar, az NDK, a román és a szovjet cukoripar szakemberei, kutató intézeteinek képviselői kölcsönösen kicserélik tapasztalataikat, beszámolnak elért eredményeikről, a folyamatban levő korszerűsíté-

si és kutatási munkáikról, tárgyalnak a KGST-országok cukoripari kutató intézetei közötti együttműködésről. A tanácskozás befejeztével a munkacsoport a megbeszélések tapasztalatait összeggezve, jegyzőkönyvben tett ajánlásokat a különféle cukoripari kutatások koordinálására.

Az ülés résztvevői csütörtökön megáldogatják a nagyarányú rekonstrukcióval bővített, korszerűsített hatvani cukorgyárat.

Tisza-víz Debrecennek

A debreceni városi tanács végrehajtó bizottságának keddi ülésén jóváhagyták a Keleti főcsatorna felszíni vízmű beruházási programját, amelynek megvalósításával a Tisza vizét Debrecenig vezetik. Erre azért van szükség, mert a város vízfogyasztása a fokozódó urbanizáció és iparosodás következtében évről évre növekszik, s az igényeket a jelenlegi vízműtelepek már nem fedezik. A vízkivételi művet Balmazújváros határában építik meg. A felszíni vízmű naponta 20 ezer köbméter vizet ad majd Debrecennek, 1973-ig épül meg.

Ilyen még nem volt!

Több olvasónk írta meg, hogy Szeged felszabadulásának 25. évfordulója maradandó élményt jelentett a város lakóinak — nagyon szépen sikerült az ünnep. A katonai parádét, a felvonulást és a tűzijátékot emlégetik sokan.

„Ilyen remek tűzijáték még nem volt Szegeden!” — írja *Balogh* Lajosné olvasónk (Lenin krt.). — „Mi sokszor felutaztunk augusztus 20-ra Pestre, csak hogy tűzijátékot láthassunk. A mostani szegedi annyira ötletes, technikaiag tökéletes és változatos volt, hogy szeretnénk, ha elragadtatásunknak helyet adnának a lap hasábjain”. Szívesen!

Kínos szénbeszerzés

Kellemetlen esete volt a tüzelőbeszerzésnek *Ferencz* Vince (Egressy u. 36. sz.) olvasónknak. Október 6-tól 10-ig minden hajnalban ott várakozott a rókusi pályaudvari TŰZEP-telegen, mert mindenképpen pécsi iszapszenet akart venni. Szerencsére 10-én sikerült 20 mázsát kapni. Úgy gondolta, csak másnap viteti haza, mert egyedül nem tudja behordani (nemcsak mert idős és rokkant ember, de mert az utcában most készítk a gázvezetékét, így mintegy 150 méterről kell a szenet behordani a házhoz). Fia, és annak munkatársai szombatra segítséget ígértek, igen ám, de a 10-én kifizetett szénnek 11-én már se híre, se hamva — kiadták másnak.

De hogy lehet az, hogy ugyanazt a szénmennyiséget kétszer eladják? Hiszen alapjában véve ez történt: nem

Nincs Szegeden konyhabútor

Kunsági Péterné, *Szilágyi* Józsefné és *Halmágyi* Lászlóné olvasónk kérdezik: miért nincs Szegeden szép, modern konyhabútor? Venni szeretnének, de sehol nem találják a csongrádi bútorgyár szép termékeiből. Cseh-

szlovákiában látták — Szegeden nincs. De akkor hol vegyenek? Elég gyakran van a bútor-ellátással kapcsolatos kérdés olvasóinknak. Szívesen közölünk erre is a bútorértékesítő vállalat választát!

Gratulálunk

— aranylakodalomra

A Béketelepről, a Bajnóczi jük a lapban gratulációjuk utcából küldték a levelet a kát.

Ha megengedik, mi is csatlakozunk: jó egészséget és további egyetértést kívánunk a ritka házassági évforduló alkalmával!

Világvárosi probléma

Ha a levegő téli koromtartalmát vizsgáljuk — akár világáros is lehetne már Szeged. A központi fűtésű házak, irodaházak kazánjai ontják a kormot.

Ahogy dr. *Katona* Ferenc Széchenyi tér 17. szám alatt lakó olvasónk írja levelében: amennyire fontos a jó közérzethez a fűtött szoba, annyira rossz a sok korom. A Klauzál téren a DÁV kéménye feketíti az eget, a földet, a járókelőket. Nem lehetne kötelezni őket legalább a leggyorsabb koromfogó berendezés felszerelésére? Hiszen a Belvárosban van.

Szeged szobrai

Pollack Mihály (1773—1855)

(73.) Klasszicista építészetünk vezéralakjának állított emléket a szegedi panteonban az ismeretlen művész. Pollack többek között számos vidéki kastély tervezőjeként is beírta nevét a magyar építészet történetébe.

SZERDA, 1969. OKTÓBER 15.

DÉLMAGYARORSZÁG 5